

**Қазақстан Республикасы білім және ғылым министрлігі
«Семей қаласының Шәкәрім атындағы университеті» КеАҚ
Әлеуметтік мониторинг және болжау орталығы**

**Социологиялық сауалнама материалдары
«Білім алушылардың көрсетілген білім беру қызметтерінің
сапасына қанағаттануын бағалау және студенттердің ЖОО-да
таңдаған мамандықтарына қатысты көңіл-күйлері»**

М. Абдикакимов-жоба жетекшісі,
сауалнама нәтижелерін талдау және
сипаттау;

Е. Киреенко-сауалнама нәтижелерін
статистикалық өңдеу

А. Молдағалиева – сауалнаманың
жүргізілуін ұйымдастыру

Ұсынымдар

Мамандық туралы түсінік мәселесі қазіргі қоғамда өте өзекті және маңызды. Мектепті бітірген жасөспірім көбінесе мамандық туралы түсінігіне сүйене отырып, болашақ мамандықты таңдайды.

Жүргізген сауалнама деректері көрсеткендей, Шәкәрім университетінің 2-5 курс білім алушыларының 5,6%-ы таңдаған мамандығына көңілі толмайды. Олар өздері таңдаған мамандық бойынша жұмыс істеуді жоспарламайды, ал кейбіреулері тіпті оқуын аяқтамай оқудан шығуды немесе басқа мамандыққа ауысуды жоспарлаймын деп мәлімдейді. Егер көрсеткіштерді факультеттер тұрғысынан қарайтын болсақ, онда таңдалған мамандық бойынша салыстырмалы түрде қалыптасқан ең үлкен теріс көзқарастағы көрсеткішті біз филология факультетінде көре аламыз (8,9%).

3-кестеден көріп отырғанымыздай, 2 және 5-курс білім алушыларының басым көпшілігі таңдаған мамандығына оң қарайды (78,8%), бірақ қалған білім алушыларда «Мамандық таңдауы аса сәтті болмады», яғни, сауалнамаға қатысқандардың 10,2% - ы таңдаған мамандығына өкінеді және екінші білім алуды жоспарлауда. **Барлық факультеттердің ішінде Ветеринария және агроменеджмент факультетінде (11,7 %) және Инженерлік-технологиялық факультетінде (11,2%) өз мамандығы бойынша таңдауына өкінетіндер саны салыстырмалы жоғары.**

Бұл сұрақтың проблемалық жағдайының туындауына әртүрлі субъективті себептерге байланысты туындауы мүмкін. Сондықтан, білім алушыларға (ЖОО-ға түскеннен кейін де) факультеттерде мамандықтың жағымды үгіт-насихаттары тәрбие сағаттары немесе өндірістік практикада да жалғасын табуы қажет.

Өз мамандығы бойынша жұмыс істеуге дайындықтың университетте сапалы жүргізілуі өте маңызды. Мысалы, «Сіз өз мамандығыңыз бойынша жұмыс істеуге қаншалықты дайынсыз деп ойлайсыз?» деген сұраққа 2-5 курс білім алушыларының 66,2% - ы өз мамандығы бойынша жұмыс істеуге дайын екендіктерін, 26,1% - ы жеткілікті дайын емес екендіктерін айтты. Факультеттер арасында мамандық бойынша қызмет етуге жеткілікті дайын еместігін білдірген филология факультетінде (30,4%) және гуманитарлық-экономикалық факультетінде (29,8%) білім алушылар салыстырмалы түрде көп анықталды. Бұдан көретініміз кадрларды даярлау үшін біздің студенттерге, болашақ мамандарға тек теориялық және практикалық білімді ғана емес, сонымен қатар, мамандықтың ерекшелігі туралы көбірек ақпарат беру маңызды екендігі анықталады.

Жалпы білім алушылардың басым бөлігі оқуды аяқтағаннан кейін өз мамандығы бойынша жұмыс істегісі келетіндігін (80,4%) көрсетсе, сауалнамаға қатысқандардың аз бөлігі, яғни 8,7% өз оқуын басқа мамандық бойынша жалғастырғысы келетінін, 7,1%-ы болашаққа жоспарларымен әлі анықталған жоқ екендігін көрсетті.

Сауалнама деректері көрсеткендей, студенттердің көпшілігі, яғни

83,2%-ы: қандай мамандықты таңдағандарын нақты білетіндігін көрсетті. Сауалнамаға қатысқандардың 15,7% «әлі күнге дейін өзінің болашақ мамандығымен жанама түрде таныс» және «Мен өзімнің профилімде не істейтінімді білмеймін» -деген нұсқаны таңдады. Сондықтан, университеттің Білім сапасын қадағалау бөлімі университет қабырғасында ашық алаңда 2-5 курс студенттері үшін практиктермен кездесулер өткізу ұсынылады.

Қазақстан әлеуметтануының жоғары оқу орындарындағы мониторинг жүйесінде ең маңызды анонимді сауалнама жүйелерінің бірі – «Таза сессия» жобасы. Жобаның басты мақсаты жоғары оқу орындарында сыбайлас жемқорлық фактілерін анықтау болып табылады. Жоба аясында «Сіздің ойыңызша, сіздің ЖОО-да сыбайлас жемқорлық бар ма?»- деген сұрқ маңызды өлшем сұрағы болып табылады. Білім алушылардың 66,5%-ы бұл сұраққа «Жоқ» - деп жауап берсе, 25,5% - ы жауап беруге қиналды, ал 8,0% - ы «Бар» деп санайды (12-кесте) *(18.04.2021 жылғы сауалнама деректері бойынша ЖОО-ның сұралған білім алушыларының 48,6% - ы теріс жауап берді, 23,6% - ы жауап беруге қиналды, ал 14,5% - ы «Бар» деп санады)*. Бұл көрсеткіш Шәкәрім университетінде Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің төмендегенін көрсетеді.

ЖОО-да Академиялық адалдық пен парақорлық, сыбайлас жемқорлық саласындағы көптеген мәселелерді шешу үшін өтініштерді тіркеу және тиісті шаралар қабылдау маңызды. Сондықтан біз сауалнамаға респонденттерге Академиялық адалдық пен парақорлықты бұзу саласындағы көптеген мәселелерді шешу үшін өтініштермен қайда жүгінетінін түсіну үшін сауалнамаға осы сұрақты енгіздік. Көріп отырғанымыздай, сауалнама деректері бойынша бұндай өтініштердің саны өте аз, өйткені, басым көпшілігі: 79,1%–ы «ешкімге жүгінбедім, себеп болған жоқ» нұсқасын таңдаған, 14,7% - ы «Жауап беруге қиналған» нұсқасын таңдаса, ал 2,7 % - ы қайда жүгінетінін білмейтінін көрсеткен *(18.04.2021 жылғы сауалнама деректері бойынша 79,5% – ы «ешкімге жүгінбеді, себеп болған жоқ» нұсқасын таңдаған, 16,6% - ы жауап беруге қиналған)*.

ЖОО-дағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы шаралардың тиімділігін бағалау біздің зерттеуіміз үшін маңызды мәселелердің бірі болып табылады. Бұл өлшемді сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесінің барлық деңгейлерінде: *өңірлік, жергілікті деңгейлерде, биліктің заң шығарушы, атқарушы және сот тармақтарының барлық буындарында және т.б.* енгізу жөн деген пікірдеміз. Осылайша, 14-кестедегі мәліметтер бойынша, сауалнамаға қатысқан білім алушыларының 79,5%-ы ЖОО-да өткізілетін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шаралар туралы білетіндерін және бар болғаны 20,5%-ы іс-шаралар туралы хабардар еместігін атап өтті. Ал білім алушылардың 84,6% пікірінше бұндай шаралар тиімді деген пікірде.

Сауалнамаға Шәкәрім университетінде мамандар даярлауды жақсарту бойынша ұсыныстар енгізу ұсынылды. Сауалнама барысында сауалнамаға қатысушылардан көптеген ұсыныстар түсті. Респонденттердің негізгі саны оқытудың креативтілігі мәселесін, білім алушылардың назарын аудару үшін арнайы әдістерді қолданбауы, жаңа технологияларды пайдаланбауы, бағалау

жүйесінің проблемаларын көрсетеді, яғни, уақытылы бағаланбайтын өздік жұмыстар және салыстырмалы түрде білім алушы мен оқытушы арасындағы қатынастағы әлеуметтік әділетсіздік, зертханалық сабақтар мен интерактивті тақталарға арналған жабдықтардың жетіспеушілігі, жылыту проблемалары, оқу ғимараттарында жөндеудің маңыздылығы және т. б. анықталды.

Жоғарыда көрсетілген нақты сауалнамалық өлшем құралдары арқылы анықталған мәліметтер білім алушылардың өздері көрсеткен пікір болып табылып, университет қызметіндегі кейбір кемшіліктерге нақты бағыттауда. Аталмыш өлшем есебі нақыт ұсыныстармен университет басшылығы мен құрылымдарына электронды формада жіберілді. Құрылым басшылары аталған ұсыныстарды негізге алып жұмыс жоспарына енгізуін сұраймыз.

Социологиялық сауалнама

«Білім алушылардың университетте көрсетілетін білім беру қызметінің сапасына қанағаттану деңгейі және өз таңдаған мамандықтарына қатысты көңіл –күйлері»

Құрметті білім алушы! Сізден ЖОО-дағы білім сапасының деңгейін анықтау және өзіңіз таңдап отырған мамандығыңызға деген көзқарасыңызды анықтау мақсатында ұйымдастырылып отырған сауалнамаға қатысуыңызды сұраймыз. Бұл сауалнама Шәкәрім университетінің ұйымдастырылуымен өткізіліп отыр. Берілген сұрақтарды мұқият оқып шығыңыз да, тиімді деп шешкен нұсқа жауабын белгілеңіз немесе арнайы берілген орынға өз пікіріңізді жазып көрсетіңіз. Тегіңізді көрсетудің қажеті жоқ. Сауалнамада көрсетілген Сіздің пікіріңіз жалпылама формада жүйеленіп, ғылыми мақсаттарға пайдаланады.

1. Өз факультетіңізді көрсетіңіз

- 1) Ветеринария және агроменеджмент факультеті
- 2) Гуманитарлық-экономикалық факультеті
- 3) Жаратылыстану-математика факультеті
- 4) Инженерлік-технологиялық факультеті
- 5) Филология факультеті

2. Оқу курсыңыз _____

3. Мамандығыңыз _____

4. Университетте оқу кезінде таңдалған мамандық туралы көзқарасыңыз өзгерді ме?

- 1) Түбегейлі жақсы жаққа өзгерді
- 2) Иә, кейбір нәрселер мен күткеннен де жақсы болды
- 3) Жоқ, өзгерген жоқ
- 4) Иә, кейбір нәрселер менің күткенімнен де жаман болды
- 5) Иә, жаман жаққа өзгерді, менің таңдаған мамандығымнан көңілім қалды
- 6) Әзірге бұл сұраққа жауап бере алмаймын

5. Сіз осы мамандығыңызды таңдағаныңызға өкінесіз бе?

- 1) Жоқ, мен еш өкінбеймін
- 2) Маған бұл мамандық ұнамайды, бірақ мен оқуымды аяқтап шығамын
- 3) Бұл мамандық менікі емес, бірақ мен оқуымды аяқтап шығып, екінші мамандыққа түсемін
- 4) Өкінемін, бұл мүлдем менің мамандығым емес, енді оқудан шығамын немесе басқа мамандыққа ауысуды жоспарлаудамын

6. Сіз Шәкәрім Университетінде өз мамандығыңыз бойынша сапалы білім алып жатырмын деп ойлайсыз ба?

- 1) Иә деп ойлаймын
- 2) Иә
- 3) Жоқ деп ойлаймын
- 4) Жоқ

7. Сіз өзіңіздің мамандығыңыз бойынша жұмыс істеуге қаншалықты дайынмын деп санайсыз...

- 1) Толығымен
- 2) Толығымен деп ойлаймын
- 3) Жеткіліксіз деп ойлаймын
- 4) Жеткіліксіз
- 5) Жауап беруге қиналамын
- 6) Басқа

8. Сіз оқуыңызды аяқтағаннан кейін өз мамандығыңыз бойынша жұмыс жасайсыз ба?

- 1) Міндетті түрде мамандық бойынша жұмыс істеймін
- 2) Мамандық бойынша жұмыс істеймін деп ойлаймын
- 3) Мен мамандық бойынша жұмыс істемеймін деп ойлаймын
- 4) Мүлдем мамандық бойынша жұмыс істемеймін
- 5) Мен не істейтінімді әлі шешкен жоқпын
- 6) Жауап беруге қиналамын

9. Қалай ойлайсыз, Сіз өз болашақ мамандығыңыздың ерекшелігін нақты білесіз бе?

- 1) Ия, мен қандай мамандыққа оқитынымды нақты білемін.
- 2) Менде әлі күнге дейін болашақ мамандығым туралы толық түсінігім жоқ (бұл қызметте не істейді, қалай істейді, міндеттер т.б.).
- 3) Мен өз профилім бойынша не істейтінімді мүлде білмеймін.

10. Сіз болашақ мамандығыңыз туралы түсінік қалыптастыра алдыңыз ба? Әр санат бойынша Сізге ең қолайлы жауапты таңдаңыз.

	Нақты білемін	Шамамен білемін	Білетінім өте аз	Мүлде білмеймін
Жұмыс орны (ұйым түрі)				
Лауазымдық міндеттері				
Жұмыс кестесі				
Жүктеме дәрежесі				
Қызмет мүмкіндігі				

11. Бес ұпайлық шкала бойынша Шәкәрім университеті қызметкерлерін төмендегі сапалары бойынша бағалауға тырысыңыз (әрбір жол бойынша)... «1»- өте төмен, «5»- өте жоғары баға

Көрсеткіштердің санаттары	Келісім деңгейі				
1. Оқытушылардың сабақ жүргізуге дайын болуы , тапсырмалар мен сұрақтарды нақты тұжырымдауы деңгейін бағалаңыз	1	2	3	4	5
2. Оқытушылар тарапынан студенттердің сабаққа белсенді қатысуын ұйымдастыру мүмкіндіктерін бағалаңыз	1	2	3	4	5
3. Оқытушылардың сабақ барысында интерактивті оқыту әдістерін ("Миға шабуыл", Рөлдік ойын, Ойын жаттығулары, Жоба әзірлеу, Ситуациялық жағдайларды шешу, Сарапшылар талқылауы, Инсценировка, Сюжеттік суреттерді талқылау және т.б.) қолдану деңгейін бағалаңыз	1	2	3	4	5
4. Оқытушылардың студенттерге құрметпен қарауы, сұрақтарға жауап беруі және диалогқа ашық болуы деңгейін бағалаңыз	1	2	3	4	5
5. Оқытушылардың материалды ауызша сауатты жеткізуі, аудиторияның назарын өзіне аудара алуы деңгейін бағалаңыз	1	2	3	4	5

12. «Академиялық адалдық» түсінігімен таныссыз ба?

- 1) Иә 2) Жоқ 3) Жауап беруге қиналамын

13. Сіздің университетіңіздегі оқытушылардың қызметтік міндеттемелерінің дұрыс орынламауының негізгі фактілерін көрсетіңіз (жауаптың үш нұсқасына дейін таңдауға болады):

- 1) Жұмыс орнында болмауы
- 2) Сабаққа жиі кешігіп келу
- 3) Бағалауы объективті емес
- 4) Бағалау нәтижелерін жиі өзгертеді
- 5) Білім алушыларға талап қойылмауы
- 6) Білім алушыларға әділ емес
- 7) Білім алушыларға біржақты көзқарас
- 8) Сабақтарда ескірген әдебиеттерді қолданады
- 9) Біліктілік деңгейінің төмендігі
- 10) Пәннің оқытылатын тақырыптары бойынша аз ақпарат береді
- 11) Қорытынды және диплом жұмыстарын ақшаға жазады
- 12) Қызмет этикасын сақтамайды
- 13) Сауатсыз сөйлеу, материалды түсініксіз түсіндіреді
- 14) Студенттерді ғылыми, қоғамдық, шығармашылық жұмыстарға тартпайды
- 15) кітап / монография сатып алуға мәжбүрлеу
- 16) СӨЖ, курстық жұмыстар бойынша тапсырмаларды дайындауға кеңес бермейді
- 17) Мен ондай ештеңе байқамадым
- 18) Жауап беруге қиналамын
- 19) Басқа _____

14. Қалай ойлайсыз Сіздің ЖОО-да сыбайлас жемқорлық бар ма?

- 1) Бар
- 2) Жок
- 3) Жауап беруден бас тарту
- 4) Жауап

15. Сіз Өз мекемеңізде парақорлық мәселелері бойынша тиісті инстанцияларға жеке жүгіндіңіз бе?

- 1) Ректоратқа жүгіндім
- 2) Департаменттерге жүгіндім
- 3) Деканатқа жүгіндім
- 4) Кафедра меңгерушісіне жүгіндім
- 5) Эдвайзерге жүгіндім
- 6) Кураторға жүгіндім
- 7) Мұғалімге жүгіндім
- 8) Ешкімге жүгінгенім жоқ, ондай жағдайда болмадым
- 9) Қайда хабарлау керек екендігін білмеймін
- 10) Жауап беру қиын

16. Егер Сіз парақорлық мәселелерін көтеріп Өз мекемеңізде қажетті инстанцияларға барған болсаңыз, нәтижелері қандай болды?

- 1) Мәселе шешілуде
- 2) Мәселе шешілді
- 3) Мені бұдан әрі хабардар етпеді
- 4) Ешкімге жүгінгенім жоқ, ондай жағдайда болмадым

17. Сіздердің ЖОО-да сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша қандай да бір шаралар/акциялар өткізілді ме?

- 1) Иә
- 2) Жок

18. Осы шаралардың/акциялардың әсерін бағалаңыз:

- 1) Пайдалы
- 2) Пайдалы сияқты
- 3) Пайдасыз сияқты
- 4) Пайдасыз

19. Сіз ЖОО-да, өңірде, мемлекетіңізде жемқорлық әрекеттерін кездестірген жағдайда қайда хабарласуға болатынын білесіз бе?

- 1) Иә
- 2) Жок
- 3) Жауап беруге қиналамын

20. Шәкәрім университетінің білім беру үдерісін жақсарту бойынша ұсыныстарыңыз:

Социологический опрос - анкетирование
«Оценка удовлетворенности обучающихся качеством предоставляемых образовательных услуг и отношения студентов к выбранной ими специальности в вузе»

Уважаемый студент! Просим Вас принять участие в опросе, целью которого является выявления оценки уровня качества образования в вузе и отношения студентов к выбранной ими специальности. Убедительная просьба ответить на все вопросы объективно. Прочитайте внимательно предложенные вопросы и отметьте наиболее удобный Вам вариант ответа (или ответов) и при этом ответы на вопросы анкеты ни с кем не обсуждать, потому что нас интересует именно Ваша личная мнения. При обработке данных авторский коллектив гарантирует Вам анонимность Ваших ответов. Все данные будут обработаны в специальной программе и использованы только в обобщённом виде.

1. Укажите ваш факультет

- 1) Факультет ветеринарии и агроменеджмента
- 2) Гуманитарно-экономический факультет
- 3) Естественно-математический факультет
- 4) Инженерно-технологический факультет
- 5) Факультет филологии

2. Ваш курс _____

3. Специальность _____

4. Изменились ли Ваши представления о выбранной специальности за время обучения в ВУЗе?

- 1) Кардинально в лучшую сторону
- 2) Да, оказалось лучше, чем я ожидал (а)
- 3) Нет, не изменилось
- 4) Да, оказалось хуже моих ожиданий
- 5) Да, в худшую сторону я просто разочарован (а)
- 6) Пока не могу ответить на этот вопрос.

5. Жалете ли Вы о выборе своей профессии?

- 1) Нет, я нисколько не жалею
- 2) Мне специальность не нравится, но доучиваться буду
- 3) Жалею, это совершенно не моё, доучусь и буду получать второе образование
- 4) Жалею, это совершенно не моё, планирую отчислиться или перевестись и обучаться по другому направлению

6. Как Вы думаете, достаточно ли качественное знание Вы получаете по своей специальности в университете Шакарима?

- 1) Да
- 2) Скорее да
- 3) Скорее нет
- 4) Нет

7. Насколько Вы считаете себя подготовленными для работы по своей специальности...

- 1) В полной мере
- 2) Скорее в полной мере
- 3) Скорее недостаточно
- 4) Не достаточно
- 5) Затрудняюсь ответить
- 6) Другое _____

8. Собираетесь ли Вы в дальнейшем работать по своей специальности?

- 1) Однозначно буду работать по специальности
- 2) Скорее буду работать по специальности
- 3) Скорее не буду работать по специальности
- 4) Однозначно не буду работать по специальности
- 5) Еще не определился (ась), чем буду заниматься
- 6) Затрудняюсь ответить

9. Как Вы считаете, Вы четко знаете специфику своей будущей профессии?

- 1) Да, я точно знаю на кого учусь
- 2) Я думаю, что до сих пор только косвенно знаком со своей будущей специальностью
- 3) Я не знаю, чем именно буду заниматься по своему профилю подготовки

10. Удалось ли Вам сформировать представление о будущей профессии? Выберите, пожалуйста, наиболее близкий Вам ответ по каждой категории.

	Четко представляю	Примерно представляю	Не совсем представляю	Совсем не представляю
Место работы (тип организации)	☐	☐	☐	☐
Должностные обязанности	☐	☐	☐	☐
График работы	☐	☐	☐	☐
Степень нагрузки	☐	☐	☐	☐
Карьерные перспективы	☐	☐	☐	☐

11. Попробуйте в целом оценить по пятибалльной шкале следующие категории показателей оценки преподавателей Университета Шакарима (по каждой строке)…, где означает «1»- очень низкая, «5»- высокая оценка

Категории показателей	Степень нагрузки				
	1	2	3	4	5
1. Оцените уровень готовности преподавателей к проведению занятий, умение формулировки задач и вопросов	1	2	3	4	5
2. Оцените умение преподавателей в организации активного участия студентов на занятиях	1	2	3	4	5
3. Оцените уровень использования интерактивных методов преподавания («Мозговой штурм», Ролевая игра, Игровые упражнения, Разработка проекта, Решение ситуационных задач, Дискуссия группы экспертов, Инсценировка, Обсуждение сюжетных рисунков и др.)	1	2	3	4	5
4. Оцените уровень уважительного отношения преподавателей к студентам и открытости к диалогу	1	2	3	4	5
5. Оцените уровень грамотного устного изложения материала, умения привлечь внимание аудитории преподавателем	1	2	3	4	5

12. Знакомы ли Вы с понятием «Академическая честность»?

- 1) Да 2) Нет 3) Затрудняюсь ответить

13. Назовите основные факты недобросовестного отношение к служебным обязательствам преподавателей в Вашем университете (не более трех вариантов ответа):

- 1) Отсутствует на рабочем месте
- 2) Частое опоздание на занятия
- 3) Не объективное оценивание
- 4) Часто изменяет результаты оценок
- 5) Не требователен к обучающимся
- 6) Не справедлив к обучающимся
- 7) Предвзятое отношение к обучающимся
- 8) Использует устаревшую литературу на занятиях
- 9) Низкий уровень квалификации
- 10) Дает мало информации по обучаемым темам дисциплины
- 11) За деньги пишут итоговые дипломные работы
- 12) Не соблюдает этику
- 13) Неграмотная речь, излагает материал неясно
- 14) Не привлекает студентов к научной, общественной, творческой работе
- 15) Принуждение к покупке книг/монографий
- 16) Не оказывает помощь, не консультирует при подготовке заданий по СРО, курсовым работам
- 17) Не замечал(а) ничего такого
- 18) Затрудняюсь ответить
- 19) Другое _____

14. Как Вы считаете, есть ли коррупция в Вашем ВУЗе?

- 1) Да
- 2) Нет
- 3) Отказываюсь ответить
- 4) Затрудняюсь ответить

15. Лично вы обращались в соответствующие инстанции в своем учреждении по вопросам взяточничества?

- 1) Обращались в ректорат
- 2) Обращались в департамент
- 3) Обращались в деканат
- 4) Обращались к заведующему кафедры
- 5) Обращались к эдвайзеру
- 6) Обращались к куратору
- 7) Обращались к преподавателю
- 8) Ни к кому не обращались, не было повода
- 9) Не знаю куда обращаться
- 10) Затрудняюсь ответить

16. Если Вы обращались по вопросам взяточничества, то каковы были результаты?

- 1) Решается
- 2) Решился
- 3) Меня далее не информировали
- 4) Ни к кому не обращались, не было повода

17. Проводились ли в Вашем ВУЗе какие-либо меры/акции по противодействию коррупции?

- 1) Да
- 2) Нет

18. Оцените эффективность этих мер/акций:

- 1) Эффективно
- 2) Скорее эффективно
- 3) Скорее неэффективно
- 4) Неэффективно

19. Знаете ли Вы, куда обращаться в случаях столкновения с коррупционными действиями в ВУЗе?

- 1) Да
- 2) Нет
- 3) Затрудняюсь ответить

20. Ваши предложения по улучшению образовательного процесса университета Шакарима: _____